

ารสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม* Social Support and Prosocial Behavior

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุลยา จิตตะยโสธร
- สาขาวิชาการศึกษาทั่วไป
- คณะมนุษยศาสตร์
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- Assistant Professor Dulaya Chitayasothorn
- Department of General Education
- School of Humanities
- University of the Thai Chamber of Commerce
- E-mail: dulaya_chi@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลทำเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวมหรือประโยชน์ต่อผู้อื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 351) เช่น พฤติกรรมการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ การปลอบโยน เป็นต้น ในทัศนะของนักจิตวิทยา พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ (สุรงค์ ใ้วตระกูล, 2548: 373) อาทิ ทัศนะของนักจิตวิทยากลุ่มการเรียนรู้ทางสังคม อธิบายว่า พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม และขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ดังนั้น หากสังคมใดมีสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บรรยากาศของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี การได้รับการยอมรับ การได้รับการช่วยเหลือ ตลอดจนการได้รับคำแนะนำดี ๆ จากบุคคลใกล้ชิด อาทิ บิดามารดา ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ และเพื่อน ย่อมช่วยให้บุคคลได้เห็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นผู้ให้จากบุคคลรอบข้าง สิ่งนี้จะช่วยหล่อหลอมให้บุคคลเป็นผู้ที่มีจิตใจดีงาม เข้าใจถึงความรู้สึก

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม โดยมีความร่วมมือรู้สึกเป็นตัวแปรส่งผ่าน”

ของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ จึงพร้อมที่จะหยิบยื่นความช่วยเหลือ (พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม) ให้แก่ผู้อื่นอย่างเต็มใจ

คำสำคัญ: การสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม

Abstract

This article is part of the research entitled “Effects of Authoritative Parenting Style and Social Support on Prosocial Behavior with Mediating Effects of Empathy.” Prosocial behavior is defined as a person’s behavior which benefits other people or society as a whole such as helping, sharing, donating, and comforting (The Royal Institute, 2007: 351). Prosocial behavior can result from many causes (Kowatrakul, 2005: 373). For example, Social Learning Theorists describe prosocial behavior as a behavior resulting from learning through socialization and depending on the social environment. Thus, it can emerge in any society where a supportive environment exists, such as a society with good social interaction, acceptance, cooperation, or advice. With this supportive environment, a prosocial behavior can be developed.

Keywords: Social Support, Prosocial Behavior

บทความนี้ขอัญเชิญพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ดังนี้

“ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งมอบความปรารถนาดี มาอวยพรแก่ท่านทุกคน ให้มีความสุข มีความเจริญ และความสำเริงสมประสงค์ในสิ่งที่ปรารถนา ข้าพเจ้าขอขอบใจท่านเป็นอย่างมากที่พร้อมกันมาให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าในคราววันเกิด ด้วยความหวังดีจากใจจริง น้ำใจไมตรีจิตที่ทุกคนทุกฝ่าย แสดงออกในวันนั้นยังประทับอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้าไม่รู้ลืม

ในปีใหม่นี้ ข้าพเจ้ายังปรารถนาอย่างยิ่งที่จะเห็นคนไทย ได้ทำจิตทำใจให้มั่นคงอยู่ในความเมตตา และหวังดีต่อกัน ดูแลเอาใจใส่กัน ช่วยเหลือเกื้อกูล

กัน ให้กำลังใจแก่กันและกัน ผูกพันกันไว้อย่างญาติและฉันมิตร ทุกคนทุกฝ่าย ก็ได้ร่วมมือกันสร้างสรรค์ความสุขความเจริญมั่นคงให้แก่ตนและชาติได้ ดังที่ตั้งใจปรารถนา

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงดคุ้มครองรักษาท่านทุกคนให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากโรคร้าย ให้มีความสุขกาย สุขใจ ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน”

พระราชดำรัสของพระองค์ท่านสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่พระองค์ปรารถนาอยากให้คนไทย มีให้แก่กันและกัน คือ ความมีเมตตา ดูแลใส่ใจ ให้กำลังใจ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งสิ่งดังกล่าวในทางจิตวิทยา เรียกว่า พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม (Prosocial Behavior)

พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม เป็นเรื่องหนึ่งที่นักจิตวิทยาสนใจศึกษากันมายาวนานไม่ต่ำกว่า 4 ทศวรรษ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2548: 371) ด้วยค้นพบแล้วว่า การจะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพคือเป็นประชากรที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนนั้น จะต้องทำควบคู่กันไปทั้งการคิดหาวิธีขจัดพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม (Anti – Social Behavior) และการเร่งสร้างเสริมพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม (Prosocial Behavior) ให้เกิดแก่ประชากรให้มากที่สุด สังคมจึงจะพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ นักจิตวิทยาจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมกันอย่างกว้างขวาง

พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ตรงกับภาษาอังกฤษคือ Prosocial Behavior ซึ่งมีผู้แปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย (ดุลยา จิตตะยโสธร, 2552: 239) อาทิ พฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม (มณี มานะพันธุ์นิยม, 2531: 2) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ประภาพร แซ่เตียว, 2541: 1) พฤติกรรมเอื้อและตามสังคม (เพชรรัตน์ จันทศ, 2542: 3) พฤติกรรมสร้างเสริมสังคม (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2548: 371) และ พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 315)

บทความนี้จะขอใช้คำว่า **พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม** หมายถึง **พฤติกรรมที่บุคคลทำเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวมหรือประโยชน์ต่อผู้อื่น** (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 315) พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเป็นคำรวมที่ใช้เรียกพฤติกรรมทางบวกหลาย ๆ พฤติกรรม เช่น พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ พฤติกรรมเอื้อเพื่อเพื่อแม่ พฤติกรรมการแบ่งปัน พฤติกรรม การเสียสละ และพฤติกรรมการตอบสนองต่อคนที่มีความทุกข์ เป็นต้น (Weir and Duveen, 1981

อ้างถึงใน เพชรรัตน์ จันทศ, 2542: 2) รวมไปถึง การมีจิตสาธารณะ และการมีจิตอาสา โดยเฉพาะ คำว่า “จิตอาสา” ถือเป็นคำใหม่ เพราะเริ่มใช้กันอย่างแพร่หลายในสังคมไทยเมื่อราว 10 กว่าปีที่ผ่านมา (วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์, 2552: 64-71, อ้างถึงใน ดุลยา จิตตะยโสธร, 2555: 148) ก็น่าจะเข้าข่าย พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมด้วยเช่นกัน

ในประเด็นเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม มีนักจิตวิทยาหลายกลุ่มสนใจศึกษา และพบว่าพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ อาทิ จากการศึกษาของนักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Developmental Approach) พบว่า พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา หมายความว่า ก่อนที่เด็กจะเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่น และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ เด็กจะต้องมีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาที่จะมองเห็นปัญหาในแง่มุมมองของผู้อื่นเสียก่อน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเด็กต้องมีความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น (Perspective Taking) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กลดการคิดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Loss of Egocentrism) ทำให้มีความเข้าใจหลากหลายมุมมอง สามารถเข้าใจมุมมองของผู้อื่นได้มากขึ้น ความสามารถดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นตามอายุ (Broke, 1971; Flavell, 1968; Piaget and Inhelder, 1956; cited in Shantz, 1983: 511-518) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม (Hudson, Forman, and Broin – Meisels, 1982: 1320-1329; สุจิตรา แก้วเขียว, 2534)

นอกจากนักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยมแล้ว ก็ยังมีนักจิตวิทยากลุ่มอื่นที่สนใจศึกษาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม อาทิ นักจิตวิทยากลุ่มการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Approach) นักจิตวิทยากลุ่มนี้

พบว่า พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) และขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เช่น ถ้าเด็กเติบโตในสภาพแวดล้อมที่มีผู้ใหญ่หรือผู้ใหญ่ใกล้เคียง เช่น เพื่อนแสดงพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเป็นตัวอย่างเด็กก็จะเลียนแบบแสดงพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมด้วย (สุรางค์ ใค้วตระกูล, 2548: 373) ข้อค้นพบของนักจิตวิทยากลุ่มนี้มีงานวิจัยมากมายสนับสนุน เช่น งานวิจัยของนันท์วัฒน์ ชุนซี (2546) ที่ศึกษาการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หรืองานวิจัยของธรรมนันท์กา แจ็งสว่าง (2547) ที่ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และงานวิจัยของ สุนทรธรรพ์ หุตะวัฒน์ (2550) ที่ศึกษาการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกัน คือ การที่นักเรียนได้เรียนรู้พฤติกรรมจิตสาธารณะผ่านตัวแบบไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม บทบาทสมมติ หรือ ผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ล้วนทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนรู้ผ่านตัวแบบดังกล่าว

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล อันได้แก่ พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ สภาพแวดล้อม ซึ่งในบทความนี้สนใจประเด็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี การได้

รับการยอมรับ การได้รับความช่วยเหลือตลอดจน การได้รับคำแนะนำดี ๆ จากบุคคลใกล้เคียง อาทิ ครอบครัว ครูอาจารย์ และเพื่อน บรรยากาศดังกล่าว น่าจะเอื้อให้บุคคลเกิดการเรียนรู้จดจำ และนำแบบอย่างดี ๆ ที่ตนได้รับไปปฏิบัติกับผู้อื่นต่อไป ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคม น่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเกิดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบเป็นแนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มการเรียนรู้ทางสังคมนั่นเอง

การสนับสนุนทางสังคม

ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

มีผู้ให้นิยามความหมายการสนับสนุนทางสังคมไว้หลากหลายแตกต่างกันไปตามเรื่องให้ผู้วิจัยนั้น ๆ สนใจศึกษา อย่างไรก็ตามสามารถแบ่งความหมายของการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เน้นการสนับสนุนทางสังคมที่เป็นรูปธรรม อาทิ Hauenstein (2005, อ้างถึงใน ประณต คำฉิม, 2549: 51) ได้ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นการที่เรามีเพื่อนหรือบุคคลอื่น ๆ ที่สามารถขอความช่วยเหลือได้เมื่อถึงเวลาวิกฤต การได้รับการสนับสนุนทางสังคมทำให้บุคคลมุ่งพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับปัญหาได้ดีขึ้น และมีภาพลักษณ์ที่ดีเกี่ยวกับตนเอง 2) กลุ่มที่เน้นการสนับสนุนเชิงนามธรรม เป็นการสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลรับรู้ได้ทางใจโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือที่เป็นการกระทำ เช่น การให้ความหมายของ Taglor และคณะ (2004, อ้างถึงใน ประณต คำฉิม, 2549: 51) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม คือ การรับรู้ หรือ การผ่านประสบการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าตนเป็นที่รัก น่าห่วงใย มีคุณค่า และน่าภาคภูมิใจ และเป็นส่วน

หนึ่งของระบบสังคม ซึ่งให้ความช่วยเหลือและมีกฎข้อบังคับร่วมกัน 3) กลุ่มที่ผสมผสานกันทั้งกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 เช่น การให้ความหมายของ Farber (1983, อ้างถึงใน อูไร พันธุ์เมฆา, 2541: 16) ที่กล่าวว่าการสนับสนุนทางสังคม คือ ความสัมพันธ์ยึดเหนี่ยวระหว่างบุคคล ทำให้เกิดความช่วยเหลือต่อกัน ความสัมพันธ์นั้นอาจเกิดจากการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ และสังคม (Socioemotional Support) คือ การให้ความสนใจ ให้กำลังใจ ให้การยอมรับ ให้ความสนทนสนม ยินดีพบปะสังสรรค์ พุดคุย รวมไปถึงการสนับสนุนทางการเงินและสิ่งของเครื่องใช้ (Financial and Instrument Aid) และการสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Aid) ด้วยการให้ความรู้ คำแนะนำในการแก้ปัญหา หรือการปฏิบัติตัว

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการให้นิยามการสนับสนุนทางสังคมแบบใดก็ตามก็ประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญดังนี้ (ระเด่น หัสดี และสรองภรณ์ ดวงคำสวัสดิ์, 2536 อ้างถึงใน คมนาวชิราภานินท์, 2546: 3) 1) จะต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้กับการสนับสนุน 2) ลักษณะของการติดต่อสื่อสารนั้นประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับเชื่อว่ามีใจสนใจ เอาใจใส่และมีความรักความหวังดีให้กับตนอย่างจริงใจ และข้อมูลข่าวสารมีลักษณะที่ผู้รับรู้สึกว่าคุณค่า เป็นที่ยอมรับ และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ตลอดจนรับรู้ว่าคุณค่าสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ 3) ปัจจัยนำเข้าของการสนับสนุนอาจอยู่ในรูปข้อมูลข่าวสาร วัสดุสิ่งของหรือจิตใจ และ 4) จะต้องช่วยให้ผู้รับได้บรรลุถึงจุดหมายที่เขาต้องการ

รูปแบบของการสนับสนุนทางสังคม

มีผู้แบ่งรูปแบบของการสนับสนุนทางสังคมเป็น

หลายรูปแบบแตกต่างกันไป แต่ที่ครอบคลุมมากที่สุดน่าจะได้แก่ รูปแบบการสนับสนุนทางสังคมของ Bernard and Krupat (1994, อ้างถึงใน ประณต คำฉิม, 2549: 53) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Support) คือ การแสดงออกทั้งทางด้าน วจนภาษา (Verbal Expression) และอวจนภาษา (Nonverbal Expression) ที่เป็นการสนับสนุนให้กำลังใจ สร้างความมั่นใจ ให้การปลอบโยน และให้การดูแลเอาใจใส่

2) การสนับสนุนด้านคุณค่า (Esteem Support) เป็นการแสดงออกทั้งทางด้านวจนภาษา และอวจนภาษา ที่ช่วยสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง รวมทั้งความรู้สึกถึงการมีคุณประโยชน์ และมีความสามารถ

3) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) คือ การได้รับคำแนะนำ การแนะนำ หรือการชี้แนะจากคนอื่น ๆ

4) การสนับสนุนด้านวัสดุสิ่งของและบริการ (Tangible Support) คือ การได้รับความช่วยเหลือโดยตรงด้านปัจจัยในรูปของการบริการและทรัพยากร

5) การสนับสนุนด้านเครือข่าย (Network Support) คือ การเป็นสมาชิกในกลุ่มที่มีการแลกเปลี่ยนความสนใจและกิจกรรมร่วมกัน

โดยแหล่งที่มาของการสนับสนุนทางสังคม มักมาจาก 3 แหล่ง คือ 1) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว 2) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และ 3) การสนับสนุนทางสังคมจากครู อาจารย์/หรือหัวหน้างาน (ประณต คำฉิม, 2549; สุตาพรรณ บินนอก, 2551)

ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม

Taylor และคณะ (2004, อ้างถึงใน ประณต เค้าฉิม, 2549: 55) กล่าวว่าไว้ว่า การสนับสนุนทางสังคมช่วยเพิ่มความพึงพอใจในชีวิต ยับยั้งความเครียด และลดความรุนแรงของอาการเจ็บป่วย ตลอดจนทำให้อาการผิดปกติทางร่างกายกลับฟื้นเป็นปกติได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pender (1996, อ้างถึงใน รวีพรรณ เลขะวิวัฒน์, 2544: 47) ที่กล่าวสรุปไว้ว่าการสนับสนุนทางสังคมก่อให้เกิดประโยชน์ 3 ประการ คือ

1. ช่วยส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโต และการพัฒนา ซึ่งจะเพิ่มความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

2. ช่วยดำรงไว้ซึ่งสุขภาพ เนื่องจากการสนับสนุนทางสังคมจะช่วยลดภาวะเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิต และช่วยจัดเตรียมการตอบสนองในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คาดการณ์ได้ล่วงหน้า

3. ช่วยป้องกันการเจ็บป่วย โดยการสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้มีวิจารณ์ญาณในการเลือกกลยุทธ์ในการปรับตัว เมื่อมีความเครียดเกิดขึ้น ช่วยให้คนปรับพฤติกรรมเพื่อผ่อนคลายระดับของความเครียดหรืออันตรายที่ประสบอยู่

นอกเหนือจากประโยชน์ดังกล่าว ยังมีงานวิจัยหลายชิ้น พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และพฤติกรรมดี ๆ (คมนา วัชรธานันท์, 2546: 134) อาทิ ดุจเดือน พันธุมนาวิน (Bhanthumnavin, 2000) ได้ประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทยที่แสดงความเกี่ยวข้องระหว่างการได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้า กับพฤติกรรมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงไว้หลายเรื่อง เช่น งานวิจัยของ

บังอร โสพิส และ อัจฉรา วงศ์วัฒนมงคล (2539, อ้างถึงใน Bhanthumnavin, 2000: 161) ที่ศึกษาสาเหตุและผลของความเครียดในข้าราชการไทย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 174 คน ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนจากหัวหน้ามีความสัมพันธ์กับความเครียดในงาน เป็นอันดับแรกอีกด้วย ส่วน ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2531, อ้างถึงใน Bhanthumnavin, 2000: 161) ศึกษาการสนับสนุนจากหัวหน้ากับประสิทธิผลการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 403 คน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมได้เพิ่มพฤติกรรมเตรียมการเรียนการสอนของครู กล่าวคือ ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากมีพฤติกรรมเตรียมการสอนมากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย เอียดบัว (2534, อ้างถึงใน Bhanthumnavin, 2000: 162) ที่ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมกับประสิทธิผลการทำงานของครูที่สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนไทย จำนวน 486 คน ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนของผู้อำนวยการโรงเรียนในด้านการสนับสนุนและการบริการ เช่น การฝึกอบรมครู การจัดให้มีการสัมมนา และการให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่ครู การส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูโรงเรียนอื่น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ คือ การเห็นความสำคัญ และเห็นประโยชน์ในความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้รับการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่นอกเหนือเพิ่มเติม และการนำความรู้ใหม่ ๆ นี้ประยุกต์ใช้ในการสอนนักเรียน นอกจากนั้นยังมีงานวิจัยที่ทดสอบความแปรปรวนของประสิทธิผลของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 400 คน พบว่า ครูที่รายงานว่าตน

ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหลาย ๆ แหล่งสูง เป็นครูที่มีประสิทธิผลในการทำงานสูง โดยเฉพาะ ครูที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนน้อย และผลในลักษณะนี้พบเช่นเดียวกันกับกลุ่มพยาบาล จำนวน 293 คน (อภิญา โพธิ์ศรีทอง, 2536; ปริญา ณ วันจันทร์, 2536 อ้างถึงใน Bhanthumnavin, 2000: 162)

กล่าวโดยสรุป นอกจากการสนับสนุนทางสังคม จะทำให้ชีวิตมีความผาสุกแล้วการสนับสนุนทางสังคมยังส่งเสริมให้บุคคลมีประสิทธิผลในการทำงานสูงอีกด้วย

การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรม เอื้อต่อสังคม

นอกจากการสนับสนุนทางสังคมจะส่งผลให้บุคคลมีความผาสุก และเพิ่มประสิทธิผลในการทำงานดังที่กล่าวมาแล้ว จากการประมวลงานวิจัยก่อนหน้านี้นี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม อาทิ คมนาวัชรานันท์ (2546) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 360 คน พบว่า นักศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ใดใน 3 ด้านที่เหมาะสมมากที่สุดต่อไปนี้ คือ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก หรือการได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก หรือมีแบบอย่างการอาสา เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมอาสา และมีพฤติกรรมอาสาในปัจจุบันมากกว่า นักศึกษาประเภทตรงข้าม ส่วน โกศล มีความดี (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ พบว่า ข้าราชการตำรวจ ที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การสูง และมีการรับรู้การ

สนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และ ประชาชนสูง รวมทั้งได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชาสูง จะมีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีลักษณะตรงข้าม นอกจากนั้นยังมิงงานวิจัยของ ดุจเดือน พันธุมนาวิณ (2551) ที่สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้ออาทร พบว่ามีปัจจัยหลัก 2 ด้านที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้ออาทร คือ 1) ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะ 2) ปัจจัยเชิงเหตุด้านสถานการณ์ สำหรับปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะ ได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมเอื้ออาทร การมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง การบรรลุเอกลักษณ์แห่งใจใฝ่ดี การมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนได้มาก และการมีความเชื่ออำนาจในตนมาก ส่วนปัจจัยเชิงเหตุด้านสถานการณ์ เกิดจาก 3 ปัจจัยหลัก คือ 1)การสนับสนุนจากครอบครัวข้างให้กระทำพฤติกรรม (การสนับสนุนทางสังคม) 2) การรับรู้ที่สถานว่าบุคคลรอบข้างต้องการให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นใด และ 3) การมีแบบอย่างพฤติกรรมนี้จากบุคคลใกล้เคียง เช่น บิดามารดา อย่างไรก็ตามผลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับพฤติกรรมเอื้ออาทรต่าง ๆ พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวข้างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเอื้ออาทรสูงกว่า ปัจจัยเชิงเหตุด้านสถานการณ์ตัวอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดาพรรณ บินนอก (2551) ที่ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 720 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนิสิตมี 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ เจตคติต่อจิตอาสา, การรับรู้ความสามารถของตน, ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง 2) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การสนับสนุนจากสังคม (ครอบครัว, อาจารย์, เพื่อน) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล 3) ปัจจัยด้าน สื่อมวลชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ โทรทัศน์ นอกจากนั้นยังมีงานวิจัยของ วรณภา สโรจน์ (2551) ที่ศึกษาอิทธิพลของการทำหน้าที่ ของครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ และการ สนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมช่วยเหลือ ของวัยรุ่นจิตอาสา: กรณีศึกษาในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นจิตอาสาใน โรงพยาบาลชุมชนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 413 คน ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นจิตอาสาที่มีการรับรู้ถึงการ ทำหน้าที่ของครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ การ สนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมช่วยเหลืออยู่ใน ระดับสูง จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมช่วยเหลือ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารจาก โรงเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการ อารมณ์ของตนเอง การสนับสนุนทางสังคมด้าน อารมณ์จากโรงเรียน จำนวนพี่น้อง และระดับ การศึกษา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมช่วยเหลืออย่าง มีนัยสำคัญสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรียา โชติธรรม (2553) ที่ศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนจาก ครอบครัว (เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนทางสังคม) และสภาพการแข่งขันทางการเรียนต่อความก้าวร้าว และการช่วยเหลือ โดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของ ผู้อื่น (ความร่วมรู้สึก) เป็นตัวแปรส่งผ่าน และศึกษา อิทธิพลกำกับของเพศต่อความก้าวร้าวและการ ช่วยเหลือ กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตนักศึกษา จำนวน 1020 คน ผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนจาก ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการช่วยเหลือของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีความร่วมรู้สึกเป็นตัวแปรส่งผ่าน หมายถึง กลุ่ม

ตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวสูง จะ มีความร่วมรู้สึกสูง และมีการช่วยเหลือสูงกว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวต่ำ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศที่พบความสัมพันธ์ ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมเอื้อ ต่อสังคม ได้แก่ งานวิจัยของ Ma (2003) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคมของครอบครัว อิทธิพลจากเพื่อน (การสนับสนุนทางสังคม) และ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ของนักเรียนชาวจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 232 คน ผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนทางสังคม (สิ่งแวดล้อมทางสังคมของครอบครัว และอิทธิพล จากเพื่อน) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม เอื้อต่อสังคมสอดคล้องกับงานวิจัยของ Keer และ คณะ (2003) ที่ศึกษากับวัยรุ่นลาติโน จำนวน 446 คน พบว่า วัฒนธรรมทางสังคม และการได้รับการ สนับสนุนช่วยเหลือจากครอบครัวมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในระดับสูง นอกจากนั้น ยังมีงานของ Carlo และคณะ (2012) ศึกษา กับ นักศึกษาชาวอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกัน จำนวน 145 คน พบว่า การสนับสนุนทางสังคม (ความผูกพันกับ ครอบครัว และความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม โดยมีความร่วม รู้สึกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนงานวิจัยทั้งใน และต่างประเทศ พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการ สนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม

สรุป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การได้รับการ สนับสนุนทางสังคมส่งผลทางบวกก่อให้เกิดความ ปลอดภัยในชีวิต เพิ่มประสิทธิผลในการทำงาน และ

ที่สำคัญยังก่อให้เกิดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมอีกด้วย ทั้งนี้ เป็นเพราะการที่บุคคลได้รับการสนับสนุนทางสังคม ไม่ว่าจะมาจากครอบครัว ครูอาจารย์หรือเพื่อน ๆ ย่อมช่วยให้บุคคลได้เห็นแบบอย่างอันดีของการเป็นผู้ให้จากบุคคลดังกล่าว สิ่งนี้จะช่วยหล่อหลอมให้บุคคลเป็นผู้ที่มีจิตใจดีงาม เข้าใจถึงความรู้สึกของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ จึงพร้อมที่จะหยิบยื่นความช่วยเหลือให้แก่ผู้อื่นได้อย่างเต็มใจ

ฉะนั้นสิ่งที่ทุกภาคส่วนในสังคมควรทำ คือ การสร้างบรรยากาศของการสนับสนุนเกื้อกูลกันให้เกิดขึ้นในสังคม โดยเริ่มจากสังคมหน่วยย่อยที่สุด คือ ครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญกับบุตรหลานด้วยการใส่ใจ ให้เวลารับฟังความคิดเห็นตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ของบุตรหลานอย่างจริงจัง และพร้อมที่จะให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่บุตรหลานอย่างเต็มใจ และที่สำคัญ พ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างอันดีในการแสดงพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมให้บุตรหลานได้ซึมซับ เช่น การสละกำลังกายหรือกำลังทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย การนำพาบุตรหลานไปสัมผัสงานจิตอาสาเพื่อให้บุตรหลานได้เรียนรู้การเป็นผู้ให้ เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน บรรยากาศแห่งการสนับสนุนเกื้อกูลกันก็ควรจะเกิดขึ้นในสังคมหน่วยอื่น ๆ อีก เช่น ควรจะเกิดขึ้นในสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาเปรียบเสมือนบ้านที่สองของเยาวชน และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศดังกล่าวก็คือ ครูอาจารย์ ดังที่ ศาสตราจารย์ ดร. สุรางค์ โคว์ตระกูล (2548: 2-3) กล่าวไว้ว่า “การเป็นครูนั้น ไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการเพื่อจะสอนนักเรียนเท่านั้น แต่ครูยังจะต้องเป็นผู้ช่วยนักเรียนให้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมด้วย ดังนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่ให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน

เพื่อนักเรียนจะได้มีความเชื่อและไว้วางใจครู พร้อมทั้งจะเข้าพบครูเวลามีปัญหา นอกจากนี้ครูยังต้องเป็นต้นฉบับที่ดีแก่นักเรียน ถ้าหากจะถามนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถม จนถึงนิสิตนักศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย ว่ามีใครบ้างในชีวิตของนักเรียนที่นักเรียนยึดถือเป็นต้นฉบับ นักเรียนส่วนมากจะมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนยึดเป็นต้นฉบับหรือตัวแบบ และนักเรียนจะยอมรับค่านิยมและอุดมการณ์ของครู เพื่อเป็นหลักของชีวิต อิทธิพลของครูที่นักเรียนยึดถือเป็นต้นฉบับจะติดตามไปตลอดชีวิต” ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า การเป็นครูอาจารย์ที่ดี นอกจากจะให้ความรู้แก่ศิษย์แล้วยังต้องให้ความเมตตา พร้อมสนับสนุนเกื้อกูลศิษย์ และที่สำคัญต้องเป็นตัวแบบที่ดี เพื่อให้ศิษย์ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

ดังนั้น เมื่อทุกภาคส่วนในสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศแห่ง การสนับสนุนเกื้อกูลกัน และได้ร่วมกันสร้างและขยายบรรยากาศดังกล่าวให้เกิดขึ้นมากที่สุด สิ่งนี้ก็จะเบียดบังหลอมที่ดีในการสร้างประชากรให้มีคุณภาพ คือ เป็นประชากรที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติให้พัฒนาอย่างยั่งยืน สมดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปรารถนา ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานในโอกาสขึ้นปีใหม่ศกนี้ นั่นเอง

บรรณานุกรม

- Bhunthumnavin, D. 2000. “Importance of Supervisory Social Support and its Implications for HRD in Thailand.” **Psychology and Developing Societies** 12, 2: 155-164.

- _____. 2008. **Research Synthesis on Ethics and Morality in Thailand and Abroad.** Bangkok: Moral Promotion Center (Public Organization). (in Thai).
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. 2551. **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).
- Binnok, Sudaphan. 2008. "A Causal Model of Volunteer Spirit of Chulalongkorn University Undergraduate Students." Master's Thesis, Graduate School, Chulalongkorn University. (in Thai).
- สุดาพรรณ บินนอก. 2551. "โมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Carlo, G., et. al. 2012. "Empathy as a Mediator of the Relations between Parent and Peer Attachment and Prosocial and Physically Aggression Behaviors in Mexican American College Students." **Journal of Social and Personal Relationships** 29: 337-357.
- Chantos, Petcharat. 1999. "A Study of Relationships between Cooperative Behavior and Different Self – Perceived Parenting Styles of Prathomsuksa Five and Six Students." Master's Thesis, Graduate School, Chulalongkorn University. (in Thai)
- เพชรรัตน์ จันทศ. 2542. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Chitayasothron, Dulaya. 2009. "Prosocial Behavior: Perspectives of Cognitive Developmental Theory." **University of The Thai Chamber of Commerce Journal** 29, 1: 238-251. (in Thai)
- ดุลยา จิตตะยโสธร. 2552. "พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม: แนวคิดกลุ่มนักจิตวิทยาที่ยึดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา." **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 29, 1: 238-251.
- _____. 2012. "Volunteer Spirit: A Way to Develop Self-Esteem." **University of The Thai Chamber of Commerce Journal** 32, 1: 147-160. (in Thai).
- _____. 2555. "จิตอาสา : แนวทางหนึ่งในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง." **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 32, 1: 147-160.
- Chotitham, Sareeya. 2010. "Mediating Effects of Empathy and Moderating Effects of Gender on Effects of Family Support and Competitive Academic Environment of Aggression and Helping." Master's Thesis, Graduate School, Chulalongkorn University. (in Thai)
- สรียา โชติธรรม. 2553. "อิทธิพลตัวแปรส่งผ่านของการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น และอิทธิพลตัวแปรกำกับของเพศต่ออิทธิพลการสนับสนุนจากครอบครัว และสภาพการแข่งขันทางการเรียนต่อความก้าวร้าวและการช่วยเหลือ."

- วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chunchee, Nantawat. 2003. "Symbolic Modeling through Literary Minitext to Develop the Public Mind of Second Grade Students." Master's Thesis, Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai).
- นันท์วัฒน์ ชุนชี. 2546. "การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- His Majesty the King Bhumibol Adulyadej. 2013. **His Majesty the King's New Year Wish to the Thais to be Happy and Support Each Other** [Online]. Available: <http://highlight.kapook.com/view/80210> (in Thai).
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. 2556. **ในหลวงพระราชทานพรปีใหม่คนไทยมีสุขเกื้อกูลกัน** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก : <http://highlight.kapook.com/view/80210>
- Hudson, L.M., Forman, E.A. and Brion-Meisels, S. 1982. "Role Taking as a Predictor of Prosocial Behavior in Cross-Age Tutors." **Child Development** 53: 1320-1329.
- Hutawattana, Sukontaros. 2007. "The Result of Application of Public Mind Development Program by Symbolic Model through Cartoon and Verbal Prompting Technique on the Public Mind of Prathom Suksa 3 Students." Master's Thesis, Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- สุนทรรส หุตะวัฒน์. 2550. "ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Jangsawang, Thammananthika, 2004. "The Result of Application of Public Mind Development Program Using Role Playing and Modeling to Prathom Suksa 3 Students." Master's Thesis, Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- ธรรมนันท์กกา แจ้งสว่าง. 2547. "ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Kaewkeauw, Sujita. 1991. "A Comparison of Generous Behavior Between Elementary School Pupils with Different Cognitive Role Taking Abilities in Audience and Private Situations." Master's Thesis, Graduate School, Chulalongkorn University. (in Thai)
- สุจิตรา แก้วเขียว. 2534. "การเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีความสามารถในการสวมบทบาทด้านการคิดแตกต่างกันในสถานการณ์ที่มีผู้สังเกตและไม่มีผู้สังเกต."

- วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kaochim, Pranot. 2006. **The Research of Learning Behavior and Social Support Factors Influencing Academic Achievement of Students in the Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University.** Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- ประณต คำนิม. 2549. รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนรู้และการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Keer, M. H., et. al. 2003. "Family Involvement, Problem and Prosocial Behavior Outcomes of Latino Youth." **Am J Health Behavior** 27, 1: s55-s65.
- Kowatrakul, Surang. 2005. **Educational Psychology.** 6th ed. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Lekhawipat, Raweepan. 2001. "Social Support and Self – Esteem in Young Adulthood: A Comparative Study between Unemployed and Employed Persons in 2000." Master's Thesis, Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- รวีพรรณ เลขะวิวัฒน์. 2544. "การสนับสนุนทางสังคมและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของ
- ผู้ใหญ่ตอนต้น : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคนว่างงานและคนมีงานทำในปี 2543." ปริญญาโทปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Ma, H.K. 2003. "The Relationship of Family Social Environment Peer Influences and Peer Relationship to Altruistic Orientation in Chinese Children." **The Journal of Genetic Psychology** 164, 3: 267-274.
- Manaphanniyom, Manee. 1988. "A Comparison of the Cognitive Role Taking Ability of Lower Elementary Students with High and Low Peer Interaction." Master's Thesis, Graduate School, Chulalongkorn University. (in Thai)
- มณี มานะพันธุ์นิยม. 2531. "การเปรียบเทียบความสามารถในการสวมบทบาทด้านการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่มีปฏิสัมพันธ์สูงและต่ำกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Meekhuamdee, Kosol. 2004. "Psychological Factors Related to Public Mind Behavior of the Police Officers." Master's Thesis, Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- โกศล มีความดี. 2547. "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ." ปริญญาโทปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Panmekha, Urai. 1998. "The Relationship between Social Support and Stress of Aids Patients." Master's Thesis, Graduate

- School, Srinakharinwirot University.
(in Thai)
- อุไร พันธุ์เมฆา. 2541. “ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับความเครียดของผู้ป่วยโรคเอดส์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- The Royal Institute. 2007. **Dictionary of Psychology**. 2 vols. Bangkok: The Royal Institute. (in Thai)
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2550. **พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา**. 2 เล่ม. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- Saetiew, Prapaporn. 1998. “Effect of Other – Oriented Induction on Altruistic Behavior in Prathomsuksa 2 Pupils.” Master’s Thesis, Graduate School, Chulalongkorn University. (in Thai)
- ประภาพร แซ่เตียว. 2541. “ผลของการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำนึงถึงบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Saraj, Wannapha. 2008. “Influence of Family Functioning, Emotional Quotient and Social Support of the Young Volunteer Spirit Students on Helping Behavior: A Case Study of Community Hospital Nonthaburi Province.” Master’s Thesis, Graduate School, Kasetsart University. (in Thai)
- วรรณภา สารโจน. 2551. “อิทธิพลของการทำหน้าที่ของครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์และการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการช่วยเหลือของวัยรุ่นจิตอาสา: กรณีศึกษาในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Shantz, C.U. 1983. **Social Cognition**. New York: Wiley.
- Watcharatanin, Khomana. 2003. “Antecedent and Consequent Factors Related to Volunteering Behavior of University Students.” Master’s Thesis, National Institute of Development Administration. (in Thai)
- คมนา วัชรธานี. 2546. “ปัจจัยเชิงเหตุผลและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัย. ภาคินพนธ์ปริญญาโทบริหารจิตวิทยา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Assistant Professor Dulaya Chitayasothorn received her Bachelor’s Degree in Education, Counseling and Guidance, and a Master’s Degree in Development Psychology from Chulalongkorn University. She is currently working in the School of Humanities, University of the Thai Chamber of Commerce, teaching Contemporary Psychology. Her main interest is in development psychology, social development and mental health.